

ПІДВИЩУЄМО КВАЛІФІКАЦІЮ, ПОЄДНУЮЧИ КОРИСНЕ ТА ЦІКАВЕ

Т.П.Павлова

кандидат економічних наук,

доцент кафедри англійської мови технічного спрямування № 2,

О.М.Леонова

старший викладач кафедри англійської мови технічного спрямування № 2,

І.М.Литовченко

викладач кафедри англійської мови технічного спрямування № 2

Національного технічного університету України

«Київський політехнічний інститут»

У статті автори діляться досвідом кафедри англійської мови технічного спрямування № 2 НТУУ «КПІ» у сфері підвищення кваліфікації викладачів та розповідають про те, в яких закладах і як саме вони здійснювали таку діяльність та чому змогли навчитись у 2006-2007 навчальному році.

Ключові слова: професійний розвиток, безперервна професійна освіта, методист, ресурсний центр, семінар.

Питання професійного розвитку викладача було актуальним у всі часи, але на сучасному етапі розвитку вищої освіти воно набуває особливого значення. Викладач повинен постійно поновлювати та вдосконалювати свої знання, щоб відповідати потребам часу та іти в ногу з новітніми методиками викладання. Сьогодні ми говоримо про безперервну фахову освіту, яка в Україні є обов'язковою і обумовлює кар'єрний ріст викладача. У нашій країні викладачі мають право самостійно обирати способи професійного вдосконалення. Так, наприклад, можна пройти курс стажування в одному з вищих навчальних закладів країни, або закінчити курси підвищення кваліфікації. Але, як пише Скрипчук Н.В., "Існують й інші можливості для підвищення професійної майстерності вчителів іноземної мови. Бібліотеки, ресурсні центри, різноманітні періодичні видання, членство в національних, міжнародних асоціаціях учителів іноземних мов, використання сучасних інформаційних технологій створюють можливості для безперервної освіти, освіти впродовж життя" [2]. Роботі над підвищенням кваліфікації викладачів надається особлива увага на кафедрі англійської мови технічного спрямування № 2 НТУУ «КПІ». У цій статті ми хотіли б поділитись досвідом своєї кафедри у цьому виді діяльності та розповісти, де і як підвищували свою кваліфікацію та чому змогли навчитись у 2006-2007 навчальному році наші викладачі.

Оскільки наш вуз знаходиться у м. Києві, то ми маємо надзвичайно широкі можливості вибору закладів, де можна підвищувати свій кваліфікаційний рівень, але на особливу увагу заслуговують справді унікальні за своїм комплексним підходом, якісним рівнем та різнобічністю

програми викладання англійської мови, що підтримуються регіональним відділенням з питань викладання англійської мови відділу преси, освіти та культури Посольства Сполучених Штатів Америки. До цих програм належать:

- **The English Language Fellow** exchange program, яка забезпечує українські заклади освіти висококваліфікованими методистами. Про те, як цю програму використовує факультет лінгвістики та наша кафедра зокрема ми розповімо у своїй статті далі.

- **TESOL (Teachers of English to Speakers of Other Languages) – Ukraine**, що є філією міжнародної професійної асоціації викладачів англійської мови як іноземної "TESOL International". "TESOL – Ukraine" була заснована в Україні у 1995 році з метою сприяння професійному розвитку викладачів англійської мови. Ряд викладачів нашої кафедри є членами цієї організації і беруть активну участь у організованих нею семінарах та конференціях. Зокрема на останній XII конференції TESOL – Ukraine "Humanistic and Pragmatic TEFL", що відбулась 21-22 квітня 2007р. у Києві, такі наші викладачі, як доцент Павлова Т.П., Леонова О.М., Синєкоп О.С., Ярмоленко О.А., Шаніна Л.М., Дубініна О.С., Нікітіна Н.С., Козачухна О.В., Медкова О. М., Литовченко І.М., взяли участь у організаційній роботі а також у роботі секції ESP (English for Specific Purposes), де виступили з презентаціями доповідей.

- **FORUM Magazine**, міжнародний журнал для викладачів англійської мови, що видається Державним Департаментом США

і розповсюджується у 100 країнах світу. Він містить статті написані вчителями англійської мови для своїх колег в усьому світі. Викладачі – члени TESOL нашої кафедри отримують цей журнал разом із членством в TESOL – Ukraine. Також ми маємо змогу читати його в американському ресурсному центрі для викладачів англ. мови. Це видання є надзвичайно важливим для професійного розвитку кожного викладача, оскільки воно містить статті, що відображують найсучасніші тенденції в теорії і практиці викладання англійської мови.

- **The English Teaching Resource Centre** (ресурсний центр для викладачів англійської мови) в Києво-Могилянській академії, який підтримується відділом преси, освіти та культури Посольства США в Україні. Це багатоцільовий педагогічний центр, який поєднує функції бібліотеки, читального залу та приміщення для семінарів. Центр містить великий фонд підручників, методичної, художньої літератури, довідникових матеріалів, аудіо та відеозаписів, якими протягом усього року мають змогу безкоштовно користуватись викладачі нашої кафедри, що є його членами. Тут також відбуваються щотижневі методичні семінари для викладачів англійської мови, що проводяться за підтримки English Language Fellow Program та Посольства США в Україні.

На особливій ролі цих семінарів для професійного росту як молодих, так і досвідчених наших колег, які регулярно протягом усього навчального року брали участь у їхній роботі, хочемо зупинитись докладніше. У 2006-2007 навчальному році семінари вела надзвичайно талановитий і високо кваліфікований методист Jennifer Herrin, Senior English Language Fellow. Крім регулярних щотижневих семінарів, про які ми розповімо пізніше, вона провела кілька курсів додаткових семінарів, у яких також взяли участь наші викладачі та по закінченню яких отримали сертифікати. Першим із них був цикл методичних семінарів на тему “How to Teach Business Communication”, на якому ми вивчили основні методи викладання студентам бізнес спілкування. Курс включав: проведення презентацій, інтегрування професійної ввічливості, участь у світській розмові, здійснення професійних телефонних розмов, участь у діловій зустрічі, написання професійного листа. Jennifer Herrin проводила даний семінар, як і всі решту семінарів протягом цілого року, застосовуючи Task-based Approach, тобто найсучасніший підхід до викладання англійської мови, що базується на постановці студенту таких завдань, для виконання яких його головним наміром буде передати значення, а другорядним – використати певну мовну структуру.

Тема другого циклу семінарів була “How to Teach Business Writing”, на якому ми вивчили

методики, за допомогою яких можна інтегрувати ділове письмо у навчальний план. Ми дізнались, як вчити студентів розуміти, що таке діловий стиль, писати ділові листи, писати повідомлення для електронної пошти, розуміти функції факсів та службових записок, розуміти основний формат звітів, використовувати часто вживані граматичні форми. Для ілюстрації Task-based Approach ми, як учасники, були задіяні у таких видах діяльності, які продемонстрували нам, як можна зробити завдання з ділового письма більш ефективними та інтерактивними.

Тема третього циклу семінарів була “Publishing and Presenting in TEFL”. На цьому курсі нас навчали, як писати статті для публікації; ми також розширили своє розуміння того, що є необхідним для підготовки ефективних презентацій для професійних конференцій.

Зробивши короткий огляд додаткових семінарських циклів, ми переходимо до планових щотижневих семінарів проведених Jennifer Herrin, у роботі яких наші викладачі брали участь протягом усього навчального року. Усі вони були присвячені темам та проблемам, що є найбільш актуальними для викладачів на сучасному етапі, і кожний семінар був практичною демонстрацією того, як дані методики може застосовувати будь-який викладач, де б він не працював. Хотілось би коротко, у самих загальних рисах розповісти про те, чим саме збагатили свій досвід викладачі нашої кафедри, працюючи на цих семінарах, і які саме методичні теми були нами опрацьовані. Отже, нас ознайомили:

- з методикою “Moderated Discussion”, що є форматом усної інтерактивної діяльності в університетах США (семінар на тему “English for Specific Purposes: The Moderated Discussion”);
- з принципами Task-based Learning та його відмінностями від моделі побудови уроку, яка називається Presentation-Practice-Production (семінар на тему “TBL (Task-based Learning) and PPP (Presentation-Practice-Production): Comparing and contrasting different ways of organizing a lesson”);
- з шістьма видами завдань для Task-based Learning, а саме: Listing, Ordering/Classifying, Problem-solving, Sharing Personal Experience, Comparing, and Creative Tasks (семінар на тему “Six classroom tasks for Task-based Learning”);
- з тим, як створювати завдання на картках за моделлю Task-based Learning, працюючи у групах з різним мовним

рівнем студентів (семинар на тему “Task-based Templates for Engaging Multi-level learners”);

- з тим, як полегшити для себе планування уроків (семинар на тему “Lesson-Planning: What does it take to organize a good lesson?”);
- зі способами покращення організації уроку з метою продуктивнішого використання навчального часу (семинар на тему “Classroom Management: Making classroom time more productive”);
- з основними принципами бізнес спілкування, що є корисними для всіх фахівців. (Семинар на тему “Business Communication: Some basics about using professional English”);
- зі способами виправлення помилок, які не відбивають у студентів бажання вчитись і не позбавляють їх впевненості у своїх силах (семинар на тему “Error Correction: Breaking Bad Habits Without Breaking Spirits”);
- з тим, як використовувати автентичні газетні матеріали у роботі із студентами, а також, як використовувати газетні матеріали з Інтернету (семинар на тему “Extra! Extra! English Language Students Read the Newspaper!”);
- з форматом академічного твору та Statement of Purpose (семинар на тему “How to write an academic essay and a Statement of Purpose”);
- із способами адаптації матеріалів підручника, за допомогою яких можна зробити його використання більш ефективним (семинар на тему “A Love-hate Relationship: Ways of Manipulating the Textbook”);
- з творчими методами роботи з класом над колективним читанням книги (семинар на тему “Novel Ideas for Novels”);
- з видами діяльності, які можна адаптувати та інтегрувати в навчальний процес для того, щоб навчати студентів елементам соціальної культури та належної поведінки (семинар на тему “Communication Strategies: A Cultural Framework for American Studies Activities”);
- з prewriting activities, такими, як: listing, clustering, free writing, drawing, speaking, writing an outline (семинар на тему “Get the “Write” Ideas with Prewriting Strategies”);
- із загальними рисами та деякими специфічними елементами академічного письма а також з деякими елементами “критичного мислення” (семинар на тему “Academic Writing and Critical Thinking”, проведений Джоаною Ковіц, English Language Specialist, запрошеною в Україну Посольством США).

Окремо хотілось би зупинитись на тих заходах з підвищення кваліфікації викладачів, які відбулись безпосередньо на факультеті лінгвістики НТУУ «КПІ» за підтримки English Language Fellow Program та Посольства США в Україні. Теми семінарів були такими:

- “Making a Syllabus and a Course Outline”. Семинар був проведений Jennifer Herrin, Senior English Language Fellow, Central New Mexico Community College, на кафедрах англійської мови технічного спрямування №1 та №2 НТУУ «КПІ». На ньому ми розглянули основні компоненти опису курсу та програми курсу англійської мови та побачили, якими творчими методами вчитель може інтегрувати їх в урок;
- “Internet Tools and Lesson Resources for General English”. Семинар був проведений Jennifer Herrin, Senior English Language Fellow, Central New Mexico Community College, у центрі дистанційної освіти НТУУ „КПІ”. На ньому нам було представлено адреси веб сайтів, де можна знайти матеріали для уроків, використовувати матеріали для самоосвіти (для читання та слухання) та знаряддя для створення ігор та головоломок;
- “The Life Unseen: Professional Development for English Language Teachers.” Семинар був проведений Johanna Kowitz, Chief of the Materials Branch in the Office of English Language Programs, Department of State, Washington DC, у центрі дистанційної освіти НТУУ „КПІ”. На ньому нам було представлено основні сучасні тенденції професійного розвитку викладачів.

Підсумовуючи роботу нашої кафедри щодо підвищення кваліфікації викладачів, можемо зазначити, що така робота проводилась комплексно, у всіх напрямках: стажування у вищих навчальних закладах IV рівня акредитації, курси підвищення кваліфікації, робота у бібліотеках, ресурсних центрах, ознайомлення з інформацією найавторитетніших міжнародних періодичних видань для викладачів, членство у міжнародній асоціації вчителів англійської мови, використання сучасних інформаційних технологій. Сподіваємось, що досвід нашої кафедри зацікавить наших колег, надихне їх

на активну роботу у цій сфері, і вони зможуть підвищення своєї кваліфікації.
скористатися ним, обираючи заклад і спосіб

ЛІТЕРАТУРА

1. *Пуховська Л.П.* Професійна підготовка вчителів на Заході: спільність та розбіжності. – К.: Вища школа, 1997. – С. 30-42.
2. *Скрипчук Н.В.* Формування професійної майстерності вчителя іноземної мови в системі післядипломної освіти України і Франції www.narodnaosvita.kiev.ua/vupysku/1/statti/5skrupchuk
3. *Brown H.D.* Teaching by principles: An interactive approach to language pedagogy. – Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall Regents, 1994. – 467 p.
4. *Herrin J.* Six Tasks for Task-based Learning – Kyiv, Ukraine. – 14 Dec. 2006.
5. *Kowitz, J.* The Life Unseen: Professional Development for English Language Teachers Kyiv, Ukraine // National Technical University of Ukraine “Kyiv Polytechnic Institute” [workshop]. – 14 March 2007.
6. *Willis J.* A Framework for Task-based Learning. – Essex: Longman, 1996. – 183 p.

Стаття надійшла до редакції 20.09.2007 р.

